

Projektplan Förundran – Bokstart i Värmland

Den här projektplanen ska ses som ett arbetsdokument som förändras i takt med projektets utformning. På [Region Värmlands webb](#) finns alltid den senaste versionen.

Tidsplan

Projekttiden sträcker sig från januari 2021 till och med december 2024. Det vi gör inom projektet ska ses som starten på ett långsiktigt arbete och för att beskriva hela processen använder vi hellre ordet *satsning*.

Inledning

Projektets övergripande syfte är att skapa förutsättningar för en god start och goda uppväxtvillkor för alla barn 0-3 år i Värmland.

Den primära målgruppen är de små barnen och deras vårdnadshavare. Vi ser att vi når föräldrar och andra viktiga vuxna i barns närhet bäst genom att verka genom de professioner och aktörer som möter vårdnadshavare i sin ordinarie verksamhet. Målet är att skapa en gemensam kunskapsgrund och att höja kompetensen för personal inom bibliotek, barnhälsovård och förskola för att bygga en struktur som håller över tid. Satsningen syftar också till metodutveckling där nämnda aktörer tillsammans utforskar nya vägar för att nå föräldrar och vuxna i barns närhet.

Att se små barn som icke-verbala är förlegat. [Vi ser barnen som bodyala, fonala och verbala. De uttrycker sig med kroppen och kommunicerar med andra, lyssnar och språkar på alla möjliga sätt.](#) Vi vill heller inte använda begrepp som att träna eller öva, utan i stället att *pröva, utmana* och *stimulera* språket. Och det som tidigare kallades språkinläring benämner vi som *språkutveckling, språkande* eller *att erövra litteracitet* (Inga-Lill Emilsson, KAU).

Bakgrund

Bokstart är en nationell satsning som vänder sig till föräldrar och vuxna i små barns (0-3 år) närhet, med syfte att tidigt stimulera språkutveckling. Föräldrar uppmuntras att prata, läsa, sjunga, rimma och ramsa med barnet. På så sätt utvecklas barnets språk och läsintresse. Bokstart bygger på samverkan mellan folkbibliotek, barnhälsovård och förskola som alla har ett uppdrag att arbeta med små barns språkutveckling ([bokstart.se](#)).

Högläsning i hemmet

Att lyssna, prata och läsa med små barn är fantastiskt. Låt det ske varje dag, eftersom det lägger grunden för språkutvecklingen och möjligheten att bli en läsare. I det lilla bor det stora ([bokstart.se](#)). Vi vill sänka trösklarna och förmedla att "det är lätt och kul att leka med orden tillsammans med sitt barn, samtidigt som det är så oerhört viktigt".

Illustratör: Matilda Ruta

Gemensamt uppdrag

Bokstart bygger på samverkan mellan folkbibliotek, barnhälsovård och förskola som alla har ett uppdrag att arbeta med små barns språkutveckling (bokstart.se).

Bibliotekslagen

8 § *Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.*

Rikshandboken

Främja en god kommunikativ miljö och god språklig stimulans genom information och vägledning utifrån varje enskild familjs och barns behov.

Alla föräldrar ges möjlighet och utrymme att prata om barnets kommunikation och språk. De ges även möjlighet att berätta hur man samtalar, läser och leker i hemmet.

Förskolans läroplan Lpfö 18

Förskolan ska stimulera barnens kreativitet, nyfikenhet och självkänsla. Barnen ska få möjlighet att förundras och utveckla sin förmåga att utforska, kommunicera och reflektera.

Språk, lärande och identitetsutveckling hänger nära samman. Förskolan ska därför lägga stor vikt vid att stimulera barnens språkutveckling i svenska, genom att uppmuntra och ta tillvara deras nyfikenhet och intresse för att kommunicera på olika sätt. Barnen ska erbjudas en stimulerande miljö där de får förutsättningar att utveckla sitt språk genom att lyssna till högläsning och samtala om litteratur och andra texter.

Högläsning och förundran är två nya ord som lyfts in i förskolans läroplan. I ett tidigt skede i vår planering fastnade vi för de orden. Vi vill att vår satsning, som bygger mycket på högläsning, ska ge förutsättningar för barnen att få förundras – genom att få kliva in i böckernas värld, få lyssna på berättelser, tolka, gissa och fantisera, delta i samtal och trygg samvaro och genom olika kulturella uttryck själva få levandegöra berättelserna.

Därav namnet "Förundran – Bokstart i Värmland".

Fler dokument som projektet lutar sig mot

[Värmlands kulturplan](#)

[Regional biblioteksplan](#)

Projektets mål

Vi vill bygga upp ett strukturerat samarbete mellan biblioteken, barnhälsovården och förskolan, i nära samarbete med Karlstads universitet, [RUC](#) (Regionalt utvecklingscentrum) och den regionala biblioteksverksamheten i Värmland. För att nå dit behöver vi bygga vidare på redan pågående samarbeten och blicka både framåt och bakåt i tiden.

8-månaderssamverkan

Vi ser den här satsningen som en viktig fortsättning på det arbete vi redan har runt små barns språkutveckling – [8-månaderssamverkan](#) – som startades upp 2018.

SELMA-studien

Vi blir också en del av [SELMA-studien](#) där vi tillsammans ska se på faktorer som spelar roll under uppväxten. Studiens frågeställning är:

Har rim, ramsor, berättelser och läsvanor under barndomen betydelse för barns kognitiva och språkliga utveckling? Kan läsning för barn ge en kompensatorisk effekt vid påvisad språkstörning utifrån att barnet utsatts för hormonstörande kemikalier?

Tidigare projekt

När vi tänker nytt vill vi också ta lärdom och införliva delar från tidigare projekt som efter utvärdering visat sig ge gott resultat, men som av olika anledningar inte längre fortlever. Vi vill speciellt titta på "[Berätta, leka, läsa](#)" (2013-2015), "[LekaSpråkaLära](#)" (2002-2004) och "[Småbarnspedagogikprojektet på KAU](#)" (2008-2016). Vi vill även se på möjligheter att medverka till att ett pågående arbete i Karlstads kommun, [Lilla Bokbryggan](#), sprids i övriga regionen.

Projektorganisation

Vi ser fördelar med samverkan över professionsgränserna och ska arbeta tillsammans för att hitta formaliserade rutiner.

Styrning

Region Värmland, Kulturavdelningen, äger projektet. Projektledare är Annica Hagel Arvidsson, biblioteksutvecklare. Som medsökande finns barnhälsovården och skolchefsnätverket i Värmland. Tillsammans utgör barnhälsovården, förskolan och folkbiblioteken de viktigaste utförarna i projektet.

Projektets arbetsgrupper

Det är projektledarens uppgift att knyta ihop alla grupper och föra arbetet framåt.

Folkbiblioteken

- Bibliotekschefsgrupp - representanter från Bibliotek Värmlands chefsgrupp
- Referensgrupp - representanter från Bibliotek Värmlands barnbibliotekariénätverk
- Bokstartsgrupp med representanter från de kommunala Bokstartsjektet i Värmland

Barnhälsovården

- Styrgroup – ledningsfunktioner från barnhälsovården och logopedin

Förskolan

- Nätverk - en samordnare från varje kommun
- Projektkoordinatorer – fyra deltidsanställningar inom projektet

KAU och RUC

- Styrgroup – föreståndare för RUC och universitetsadjunkt på Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap
- SELMA-studien

Nationellt samarbete

- RIM (Regionbibliotek i Mellansverige) – nätverk för biblioteksutvecklare i andra regioner

Viktiga aktörer för projektet

- Rektorer på förskolorna i Värmland
- Specialpedagoger på förskolorna i Värmland
- Bibliotek Värmlands chefsgrupp
- Kollegor inom Kulturavdelningen
- SOL-nätverket i Värmland - regionalt nätverk för språk-, läs- och skrivutvecklare
- Fler aktörer identifieras efter hand

Aktivitetsplan

Ny professionssatsning tillsammans med RUC – ”Förundran, kreativitet och språk-lek-lighet”

Målgrupp: förskollärare, barnbibliotekarier och personal inom barnhälsovården.

Omfång: våren 2022 - hösten 2023.

Föreläsningsserie

Som ett led i kompetensutvecklingen arrangerar vi en föreläsningsserie som löper parallellt med professionssatsningen.

Målgrupp: förskollärare, barnbibliotekarier och personal inom barnhälsovården.

Kunskapsdagar

Som ett led i kompetensutvecklingen arrangerar vi även en kunskapsdag varje år som löper parallellt med professionssatsningen.

Målgrupp: förskollärare, barnbibliotekarier och personal inom barnhälsovården.

Hallbibliotek

Forskning visar att tidiga språkinsatser, under de första levnadsåren, är särskilt viktiga då de ger en positiv utveckling under resten av uppväxten. Därför vill Region Värmland, i samverkan med förskolan och biblioteken, möjliggöra för fler förskolor att starta upp hallbibliotek. Läs mer [här](#).

Den kreativa språkresan

Den kreativa språkresan är ett språkfrämjande jämlikhetsarbete med syfte att förstärka och utveckla läs- och berättarupplevelser för och med barn tidigt i livet. Läs mer [här](#).

Språksamtal med gåvobok inom förskolan

Inom Förundran har vi tillsammans tagit fram en gemensam språkutvecklingsrutin som införlivats på alla förskolor i Värmland. Genom att pedagoger har ett språksamtal med alla vårdnadshavare under barnets allra första tid på förskolan – introduktionen – vill vi bidra till en ökad dialog mellan förskola och hem kring vikten av högläsning och språkstimulans hos små barn genom förskolans profession.

Läs mer om Förundran här:

[Förundran – Bokstart i Värmland på regionvarmland.se.](https://regionvarmland.se)

Förundran – Bokstart i Värmland